

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 197. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 9 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadjatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Péntek, augusztus 29.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, augusztus 28.

Mihelyst valamely informáló hír a kiegyezési tárgyalások menetéről, melyek a két állam miniszterei közt folynak, felmerül hír, amely természetesen mindig csak részletkérdések elintézéséről tudósíthat, mindjárt minden oldalról hangok emelkednek, melyek fenn hirdetik, hogy itt is, ott is alaposan vannak értesülve a tárgyalások egész komplexusáról, Magyarországnak bele kell nyugodnia a legmesszebb menő engedményekbe s mindamellett még mindig nem bizonyos, hogy vajjon létrejön-e a kiegyezés Ausztriával. Hogy ezek az emberek honnan veszik különös jártasságukat a tárgyalásokra vonatkozólag, melyeket pedig nem folytatnak a nyilvánosság előtt, hogy honnan sejtik, hogy Magyarországnak viszonyszolgáltatások nélkül engedményeket kell tennie, ez természetesen mindenkire nézve, aki lelkiismeretesebben ítél, teljesen kifürkészhetetlen, azzal egyetemben, hogy mi jogosítja fel őket arra az állításra, hogy a tárgyalások teljesen kilátástalanok.

A megbízható hírek azt jelentik, hogy a felállítandó vámtarifa néhány tételére nézve nem egyeztek meg eddig; ámde ezért ki legyen zárva a megegyezés? mikor a két miniszterelnök a legnagyobb elfogulatlansággal iparkodik az ellentéteket elhárítani, ami eddig a legtöbb esetben sikerült is nekik. Bizonyíték erre a kölcsönös kompenzációk által elintéztet ügyek, a magyar járadék megadóztatása Ausztriában és a szállítási adó. Kompenzációkba belemenni még mindig nem jelenti azt, hogy engedményeket teszünk viszonyszolgáltatás nélkül. Ha a közérdek a legcsekélyebb kárt nem szenvedni amellest, hogy egyes érdekeket az egyik oldalon, melyek egyes érdekekkel a másik oldalon kollízió-

ban állnak, kevésbé élesen hegyezünk ki, úgy ezzel bizonynyal nem tettünk holmi súlyos engedményt. Hiszen azokkal az értékekkel, melyeket az egyik oldalon kiadunk a kezünkbe, teljesen fölérnek azok az értékek, melyeket a másik oldalról kapunk.

A legfontosabb ugyanis az, hogy a nemzeti érdekek összessége miben se károsodjék. Ebben pedig Széll Kálmán magatartása mellett a nemzet minden irányban teljesen biztos lehet. És hogy a kiegyezésnek, melyet ily módon vezetnek, a két kormány közt létre kell jönnie, több mint valószínű. Mert ha már csak a vámtarifa egyes tételeiről van szó, akkor azzal a lehetőséggel, hogy a kiegyezés meghiusul, már mint a két kormány közt, többé nem is kell foglalkoznunk. A vámtarifa, ha azt a két parlament elfogadja, symbolice semmi más nem jelent, mint hogy a két állam kifelé tovább is egy közös gazdasági területet akar alkotni, hogy tehát a külfölddel a monarchia mind a két állama részére egyidejűleg szándékoznak kereskedelmi szerződéseket kötni. Nem kevesebbet, de többet sem. Hogy ugyanis a vámtarifa egyes tételei mily magasságig juthatnak érvényre, az éppen a külföldi államokkal való tárgyalásokban fog csak kiüthetni. Vámtarifa végleges felállítása tehát bizonynyal nem lehetetlenség, a kiegyezés létrejötté meg csak a két parlamenttől függ.

L. L.

A vasúti miniszterium. Mint jól értesült helyről jelentik, a külön vasúti miniszterium felállításáról szóló tervezet már készen van s úgy lehet nem sokára a nyilvánosság elé is kerül. Politikai körökben már az új vasúti miniszter nevét is emlegetik. Gróf Wickenburg Márk kereskedelmi államtitkár ez, akit éppen vasúti ügyekben szakembernek ismernek. Tudvalevő, hogy mielőtt a Hitelbank igazgatója lett, amely állását az államtitkárságról odahagyta, az államvasutnak volt pénzügyi igazgatója.

Kossuth Lajos emléke.

— augusztus 29.

Közeledik Kossuth Lajos születésének századik évforduló napja: szeptember 19-ike.

A nagy napot pártkülönbőség nélkül megünnepeljük az ország minden részében s így Nagybecskerek város közönsége sem engetheti meg, hogy Kossuth Lajos századik évforduló napja nyomtalanul eltűnjék városunkban.

Azt hisszük a közérületnek adunk hangot, amikor közöljük azt a beadványt, a melyet dr. Brájjer Lajos lapunk felelős szerkesztője és Somfai János lapunk segédszerkesztője a nagybecskereki kaszinó-társulat elnökségéhez intéztek és egyuttal hazafias kötelességünknek teszünk eleget, midőn arra fölhívjuk közönségünk teljes figyelmét.

A beadvány a következő:

Tekintetes Elnökség!

Ismeretes, hogy ez évi szeptember 19-ikén lesz száz esztendeje annak, hogy megszületett a magyar történelem egyik legragyogóbb alakja, az ujkori Magyarország megteremtője: Kossuth Lajos.

Az egész országban mindenütt lelkesen készülnek, hogy ezt a valóban korszakotalkotó napot méltón megünnepeljék, városunkban azonban eddig semminemű lépés nem történt arra, hogy erről a nagy napról megemlékezzünk.

Lebecsülünk önmagunkat és mindnyájunkat, ha bővebben indokolnánk azt, hogy Kossuth Lajos születése századik évforduló napjának nem szabad nyomtalanul elfutni városunkban sem és 1902. szeptember 19-ikét Kossuth Lajos halhatatlan érdemeiből méltó diszszel meg kell ünnepelnünk.

Alólirottak ezért tisztelettel indítványozzuk, hogy a minden politikától távol álló nagybecskereki kaszinó-társulat, mely

Ezek a sugarak azok, a melyek a szív burkát képező vastag jégkéreget megolvastják.

E sugarak azok, a melyek nemes tettekre bírják.

A nemzet történetén, életén végig világító fénysugarak azok, melyek a nemzet fiait nemes és oly nagy tettekre készítik, melyeknek rugó e gondolat „a nagy világon e kívül nincsen számodra hely...”

A tanítókat mintmegannyi kisebbszéri napokat képzelem el iskolájokban és községökben. E napok egyenkénti élete bár rövid, de a hatás, melyet arra a kis világra gyakorolni képesek, beláthatatlan időköz terjedhet.

Ha rövidke pillantást vetünk egyes nemzetek, de különösen hazánk történetére, azt tapasztaljuk, hogy erkölcsi és pedig vallás erkölcsi ereje volt mindenkor az, ami fölemelte és fentartotta. A Szent István, Szent László, K. Kálmán, N. Lajos, Hunyadiak stbiek kora mindmegannyi és oly korokat, melyekben az egyesek erkölcsi ereje, összessége emelte édes hazánkat arra a fényes, szinte szédítő magasságra, ahova félve tekintettek a szomszédok, akik tiszteletöknek és hódolatoknak sűrűn iparkodtak kifejezést is adni.

Az emberek, a nemzetek erkölcsi élettörténete a hullámvonalhoz hasonlóan, hol a hullámhegyhez, hol pedig a hullámvölgyhöz közeledik aszerint, amint az egyes ember vagy a nemzet életében az erkölcsi törvényekhez szigoruan alkalmazkodva, azt maga is tiszteli és tiszteletben tartja vagy maga sem igen tisztelve azt, elpuhul és így a lejtőn lefelé haladva a posvány fertőjébe jut, amelybe bele is fuladhat.

A mit így az egyes ember vagy nemzet életében, történetében tapasztalunk, ugyanez vonatkoztatható az emberiségre is; „mert minden állam alapja és talpköve a tiszta erkölcs” mondja, a költő.

A „TORONTÁL” tárcája.

Az ifjuság erkölcsi életének megóvása.

Elmondta a Délmagyarországi Tanító Egyletnek Verseczen tartott nagygyűlésén Szegfű Lajos áll. tanító.

I.

Nem részletes, kimerítő javaslatot szándékozom előterjeszteni e tárgyban, ismert indítványom is mutatja. Hiszen minden kartárs szívemben erősen él a vágy és ennek folytán oly elhatározások, akaratok szerint való cselekvésre az erős hajlam, hogy a nap-nap után tapasztalható súlyosbodása a mai ifjuság erkölcsi életének, amennyire az egyesek, — de különösen a tanítók részéről megakadályozható — a szükséges lépések megtétecsenek. A tanító szíve akkora, hogy az iskola falain kívül levőket is befogadja és iparkodik az isteni Mestert csekély erejével, tehetségével és tudásával a nagy szeretetben utánozni.

A felebarátaim iránt érzett igaz szeretet vezérel engem is, mint magán, de különösen mint tanító-embert munkálkodásomban. Ezért bátorodom Önöket, tiszteit hallgatóim, kérni arra, ajándékozzanak meg pár percig becses figyelemmel.

A hógörgeteg magva mily kicsi meginduláskor és utjának végpontjára érve mekkorává nő?!

Hányszor halljuk, hogy egész helységek elpusztított, eltemetett egy-egy hógörgeteg! Mily fájó érzések támadnak ilyen hírek hallatára szívünkben! Hogyne, hiszen embertársaink életét oltotta az ki. Nagyön komor színezetű ez a kép. Nem festem tovább...

Lásunk egy más képet a természetből... A nap sok vékony sugár alakjában lövelve fényt

és melegt, e fénysugarak a hepehupas földön többszörösen történő visszaverődések után nemcsak megvilágítják, hanem meg is melegítik a levegőnek a föld színéhez közelebb eső rétegét és a földet. Ez a meleg tovább adja, amennyiben a meleg levegő könnyebb s helyéből a nehezebb hideg kiszorítja. Mindaddig történik ez, amíg a meleg lehetőleg egyenletesen el nem oszlik, a különböző hőmérsék ki nem egyenlítődik.

Valamint a nap csendes fejöttével fényes sugaraival a sötétséget eloszlatni iparkodik, úgy a tanító is szerény, de céltudatos és lelkiismeretes munkálkodásával a közjó, a közmivelődés előmozdításán, tehát iskolájába belépve nap-nap után a sötétség eloszlatásán, de egyszersmint az erkölcsök megjavításán, a szeretetnek, a melegnek a szívekben való sokszorosításán fáradozik.

Egy helytelen cselekedet vagy a járatlant elhatározása pillanatában, ha a kellő belátása és megértése hiányzik, és ha helytelen tette megváltoztatására vagy elhagyására nem bírhatjuk — a már elkövetett egy hibás cselekedete következetessége mellett, mert ilyen lenni iparkodik minden ember, hovatovább a hógörgeteghez hasonlóan végül olyan úgy magára, mint a társadalomra nézve rossz cselekedetekre kényszeríti, amelyek reá még végzetessé és a társadalomra nézve megbélyegzővé vagy legalább is jellemzővé válik. Soroljak-e fel példákat az erkölcsi züllés elszomorító következményeiről a napilapok hírek és törvényszéki rovataiból? Nem teszem! Ugyis tudom, hogy fájó szívvel olvasták Önök azokat. Ismerik!

Ezeket vagy az ehhez hasonló eredményeket csak ott tapasztaljuk, a hova a napnak világító és melegítő sugarai el nem juthatnak.

Ezek a sugarak azok, a melyek a lelki szemeket megnyitják és a tisztán való látásra képesíteneik.

A „Hivatalos Melléklet” 195. számával.

városunk polgárságának színe javát egyesíti, tegye meg mielőbb a kezdő lépéseket Kossuth Lajos születése századik évfordulójának megünneplésére s az ünnep rendezését vegye kezébe.

Nagy-beckerek. 1902. évi augusztus hó 28.

Hazafias tisztelettel

Somfai János,
hirlapíró,
kaszinói tag.

Dr. Brájer Lajos,
hirlapíró,
kaszinói tag.

Vármegyénk több helyén már kész programtervek vannak a Kossuth ünnepre, amelynek megünneplésére lelkesen készülődnek. Előjárnak a mozgalomban Nagyikinda és Nagyszentmiklós és valószínű, hogy vármegyénk többi községei is követni fogják hazafias példájukat.

Itt közöljük az eddigi mozgalmakat:

Nagyikinda.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját Nagyikinda városa szeptember hó 21-én fogja megünnepleni. A város németajkú polgárai is ép oly lelkesedéssel készülnek a nagy nemzeti ünnepre, mint a tőzgyökeres magyarok. A vezérszerepet a polgári delegáció vette a kezébe. Legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy a magyar szabadság apostolának emlékeztető méltó fényvel fogja megünnepleni. A delegáció elhatározta, hogy a város összes polgárait, társulatait és egyesületeit. Felhívja az összes hitfelekezetek lelkészeit, hogy az ünnep napján istentiszteleteket tartsanak.

Az értekezlet azután elhatározta, hogy Kossuth Lajos századik születésnapját emléktáblával örökíti meg, amelyet az állami gimnázium falába illesztenek be.

Az ünnepély programja a következő: Délelőtt a különféle testületek a tüzoltóság részvétele mellett egyleti zászlókkal az ünnepelő közönség az ev. református az ág. evangélikus és az izr. imaházakban tartandó istentiszteleteken vesz részt.

Azután a városháza tanácskozó termében diszközgyűlés tartatik. Az ünnepi beszéd megtartására az értekezlet dr. Vaszkó Endre kir. ügyészt kérte fel. Az ünnepi prólógus megírására pedig Balázs Jenő lapszerkesztőt, annak elszaválására Balogh István tanítót kéri fel. A dalárda a magyar himnuszt fogja elénekelni. Lesz társas-ebéd is. Este fényes estély lesz a Bohn szálló díszes színtermében. Alkalmi előadás, szavalt és élőkép, a mit azután tánc fejez be.

A rendező-bizottság Kossuth Lajos arcképevel ellátott nemzeti kokárdákat is rendelt, amelyeket az ünnepély napján az ünnepelő közönség között oszt majd szét.

Egyben az emléktáblára gyűjtőleveket bocsát ki. Egyik lélekemelő pontja volt az ülésnek azon jelenet, amikor Vaszkó Endre indítványozta, hogy a polgári delegáció helyisége részére örök emlékül Kossuth Lajos arcképe

szereztessek be. A viharos éljenzéssel fogadott indítványra nyomban dr. Schwarc József ügyvéd nagyobb összeget szavazott meg a maga részéről.

Nagy-Szent-Miklós.

Nagy fényvel fogja Nagy-Szent-Miklós város hazafias derék polgársága is megünnepleni szeptember 19-ikét.

A polgári kaszinó elnökségének felhívására, az összes egyesületek siettek megválasztani kiküldöttöket az ünnep rendezőbizottságába.

A „Casino-egylet”: dr. Jeszenszky Géza, dr. Szilárd Adolf, Grosz Miklós és Köszler Józsefet; a „Polgári kaszinó”: Ürményi Antal, dr. Vadász Armand, Friss Ignác, Becker Lajos, Grottó János, Kühn Lajos, Kolofon Ödön és Pólya Endrét; az „Ipartestület”: Alk János, Denyér János és Jankovits Mihályt; a „Tüzoltó-Egylet”: Tomas Antal és Wagner Jánost; a német községi „Kaszinó”: Röhrich János, Zahn Péter, Kyri János, Röhrich János és Haas Jakabot; a „Labdarugó-Egylet”: dr. Balog Géza, Leitz János, Papp Miklós és Körber Miklós tagokat küldte ki.

Ez a bizottság az ünnep programjának megállapítására albizottságot küldött ki a következő tagokkal: dr. Szilárd Adolf, dr. Jeszenszky Géza, dr. Vadász Armand, Grottó János, Zhan Péter, Röhrich János, Tomás Antal, Pólya Endre és Friss Ignác.

A bizottság a szerdán délután tartott gyűlésében az ünnep programját a következőleg állította össze:

Megkeresik a háztulajdonosokat és lakókat, hogy házaikat szept. 19-ére lobogó díszszel lássák el, 19-én reggel ébresztő az összes utcákban. Délelőtt 8 órakor Németnagyszentmiklós község diszközgyűlése. Délelőtt 10 órakor ágostai evangélikus szertartású isteni tisztelet a községi parkban felállítandó tábori sátorban. 11 órakor Szerbnagyszentmiklós község diszközgyűlése. A bizottság elhatározta, hogy a két község előjáróságát felkéri arra, hogy a legközelebb tartandó képviselőtestületi gyűlésen terjessze elő azon indítványt, hogy a képviselőtestület szeptember 19-én diszközgyűlést tartson, melynek egyetlen tárgya Kossuth Lajos érdemeinek jegyzőkönyvébe való iktatása legyen. Egyben kiküldték dr. Szilárd Adolf és Pólya Endre tagokat, hogy kérjék fel Jeszenszky Nándor lelkészt, hogy 19-én délelőtt 10 órakor a tábori sátorban isteni tiszteletet tartson.

Az ünnepnap estélye a következő lesz:

Este 7 órakor kezdetét veszi az ünnepély a „Fekete Sas”-szálloda kertjében a következő műsorral:

A Dalárda elénekli a „Himnuszt”.

A „Fohász”, szavaltat.

Ünnepi beszéd, tartja dr. Jeszenszky Géza.

„Kossuth-óda”, szavaltja Magenbauer Rezső.

Felolvasás, tartja dr. Szilárd Adolf.

„Kossuth-himnusz”, éneklő a Dalárda.

Beszéd, tartja Muth János.

Szózat, éneklő a Dalárda.

A bizottság felkéri a Tüzoltó-egyletet, hogy az isteni tisztelet alatt a rend fenntartásáról gondoskodjék.

Az iparos és kereskedő ifjak nevelése közelebről érdekel bennünket, mert ezekre irányítólághathatunk az iparos és kereskedő tanonciskolában. Innen kikerülve, az érettkoruk veszik át tovább való irányításukat és pedig saját egyleteikben, a munkásképző iparos és kereskedelmi alkalmazottak egyletében. Ezek elzülése ellen a társadalom már tett valamit, csak fel kell karolni az intézményeket. Szeretném, ha tapasztalhatnók ezeknek olyan alakú áldásos hatását, mint az évekkal ezelőtt megszünt céheknek, különösen az ifjuságra és legfőképp erkölcsi élete és pedig vallás-erkölcsi élete megóvásának tekintetében.

Talán nem érdektelen, ha felemlitem annak egyik-másik igen szép és áldásos intézkedését; pld. akarmely segédnek vagy mesternek joga és kötelessége is volt az utcán idősebbel szemben illetlenül viselkedő vagy idősebb embert illedelmesen nem köszöntő vagy idősebb embert illedelmesen nem köszöntő inast megpirongatni, azonkívül, ha a segéd volt ilyen, a czéh ladjába bizonyos összegű pénzt kellett, hogy fizessen büntetéképen. Szintazonképen megbüntettetett a segéd, ha kártyázott, ha koresmában illetlenül viselkedett és tovább időzött, talán többet ivott, ha nem elég tisztán jelent meg, közhelyeken erkölcselsten egyénnel társalgott és csuf beszédekot folytatott stb.

Különösen szigoruan ellenőrizték, hogy vasár-és ünnepnapokon templomba menjenek, e napok délelőtti koresmát látogatni különösen tilos volt.

Letűntek a szép idők. Mit tapasztalunk ma? Azt, hogy koresmát és kártya asztalt keresnek a mai ifjak. Játékszenvedélyök erősen ki van fejlődve, lumpolás, dorbézolás, tékozlás napirenden vannak.

Ezeket javítani célja a munkás-képző egyletnek, a szabad lyceumoknak és segítségökre jönnek az ifj. egyesületek.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

Szeptember 2. Közig. tanfolyam megnyitása d. e. 10 órakor „Veni Sancte!”.

7. A „Nagybecskereki polgári delegáció” alapító ünnepélye.

14. Torontálvármegye tüzoltó szövetségének igazgató-választmányi ülése d. e. 10 órakor az önk. tüzoltó-testület órázában.

— **Gróf Csekonics János kamarás.** Mint a hivatalos lap mai száma közli, ő felsége a király zombolyai és janovai gróf Csekonics János követségi attaséjának a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— **Magyar név.** A belügyminiszter kiskorú Polják Sándor nagybecskereki illetőségű ugyanottani lakos családi nevének „Horvát”-ra kért átváltoztatását megengedte.

— **Csávossy Béla a pápánál.** Tegnap táviratunkban röviden hírt adtunk arról, hogy a pápa magánkihallgatáson fogadta Csávossy Béla udvari tanácsos, háznagyot, a leányát, Oreczy Dezsőné és a fiát. Csávossyék Császka György kalocsai érsektől kaptak ajánlólevelet, amelyet Zichy Gyula gróf, a pápa belső kamarása juttatott el hozzá. Csávossyék pontban háromnegyed tizenkét órakor bocsátották be ő szentiségéhez, aki szeretetreméltó nyújas mosolylyal fogadta őket és kezesőkre nyújtotta kezét. Ezután a háznagyot latin nyelven megszólította és élénken kérdezősködött Magyarország viszonyairól, az egyházpoltikai törvényekről és a magyar képviselőházzal. Csávossy, aki pompásan beszél latinul, kimerítően válaszolt a kérdésekre. Ez nagyon tetszett a pápának, majd odafordult hozzá és azt kérdezte tőle, hány év óta képviselő?

— Huszonhét éve, szentséges atyám, hogy a torontálmegyei Párdányt képviselem a magyar országgyűlésen.

— Ez szép hosszú idő, — felelte a pápa. Majd odafordult Oreczynek és azt mondta, hogy sokat hallott nagyapjának, Csávossy Ignácnak a vallásosságáról és jótékonyágáról. Ezzel a kihallgatás, mely teljes negyedóra hosszat tartott, véget ért és ő szentsége megáldva őket, azzal bocsátotta utnak, hogy vigyék el üdvözlését Magyarországra. Csávossy Béla hétfőn érkezik vissza Olaszországból a fővárosba és innen néhány napra elutazik Csávossra a birtokára.

— **A kiállítási iroda.** A kiállítás felosztásával a kiállítási irodát Streitman Antal tanár Arany János-utcai lakására helyezték át s így a felek oda forduljanak a délelőtti órákban.

— **Beírás a főgimnáziumba.** A községi főgimnáziumban a tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1., 2. és 3. napján délelőtt 8-tól fél 12-ig történik. Minden tanuló köteles a felvételnél az előző osztály bizonyítványát s ha első ízben lép az intézetbe kereszt-, illetőleg születési bizonyítványát és ujraltatási bizonyítványát bemutatni. A beíratásnál minden tanuló 4 korona felvételi díjat, 2 koronát az ifjusági könyvtárra, 1 koronát az évvégi értesítőre és első felévi tandíj fejében 30 koronát fizet. A beíratásnál minden tanuló szülőjével vagy azok helyettesével tartozik megjelenni. Az iskolai év szeptember hó 4-én 8 1/2 órakor ünnepélyes Veni Sancte!-vel kezdődik. Az igazgatóság.

— **Lauka Gusztáv halálához.** Ma volt a boldogult Lauka Gusztávnak ugynevezett „halál-ését fölvétele” Rehák Béla jegyző irodájában. A hivatalos aktusra beidéztek Lauka özvegyét s ez alkalommal egyuttal megállapították, hogy a boldogult költőnek semminemű vagyona nem maradt. Egyes rokonai azonban ugylátszik egész más véleménynyel vannak Laukáról, mert ma például Lauka János vukovári mézárós, aki Laukát nagybátyjának mondja, levelet intézett a városhoz, hogy az „örökségről” őt értesítse és helyezze számára bírói letétbe. Lauka János uram ugylátszik abban a hizelgő föltevésben van, hogy az irodalom is olyan jövedelmező, mint a mézárós mesterség. Nos szegény Lauka Gusztáv hátyánknál mindenesetre csalódott.

— **Eljegyzés.** Kurländer Ede nagyváradi ügyvéd eljegyezte Schrank Malvin kisasszonyt Párdányból.

Az emberiségnek az erkölcselenség posványából, fertőjéből való kiszabadítására jött el Jézus Krisztus és hirdette az igaz, az önzetlen, a hamisítatlan hit és szeretet tanát.

A görög nép a szép eszméjét — mondja a történet — korán úgy fogta fel, mint a testi és lelki erők összhangzó kiművelését. Ez okból fekezte magát, mértéket tartott s Európa népei között legelőször jutott el arra a gondolatra, hogy a szabadság az erkölcselenségben és műveltségben áll s az erkölcselenség és a vadság pedig nem egyéb mint maga a legnagyobb szolgaság.

Spártában 18 éves koráig a fiú gyermekek közös nevelésben részesültek. Az ifjak 30 éves korukig felügyelet alatt voltak és fokozatosan vezettettek be a polgári életbe.

Az ifjakat a vénék és előjárók iránti tiszteletre és engedelmességre szoktatták. — Milyen kevés tiszteletet és engedelmességet tapasztalunk ma az ifjak nagy tömege részéről!

A spártai ifjak az összes polgárság felügyelete alatt állottak. Mindenkinek kötelessége volt őket szemmel tartani, sőt ha szükséges volt, meg is büntetni. Ez a nevelés majdnem kizárólag háborura nevelt. — Nekünk azonban nem a háborura, hanem a társadalom számára kell megmentenünk azt az anyagot, mely már-már esztendők óta veszendőségnek indult.

Társadalmunk ifjai szerintem három nagy osztályba sorolhatók és pedig: I. földmivelők és napszámok, II. iparosok és kereskedők és III. az értelmiség osztályába.

Az értelmiség osztályának ifjai, ahova nagybirtokosaink is számíthatnak a saját, különleges erkölcsök szerint neveltetnek. Ezekről nem beszélünk. Iserik Önök. Ez az uri osztály uri erkölcsökkel. Itt teremnek az aszfaltbetyárok. Ezeket javítani nem áll hatalmunkban.

hitelinté-
szombad-
asszonyt
és föld-

az éjje-
szakán-
köszön-
tött. Eje-
házában
a szoms-
állott
épülete-
rini tüz-
a tüzet-

A kar-
város-
gyűlés-
vanyár-
Lena-
bizotts-
utcat P-
német-
gyűlés-
egyhar-

egyik-
tegnap-
rendez-
szeret-
részt-
főrende-
tőstör-
valam-
órakig-

a néme-
okból-
megaka-
borult-
lebbi-
tovább-
után a-
állapít-

Érdek-
tosságn-
A néme-
vándor-
városi-
mely-
vándor-
Dar-
ter, a-
rende-
nagy-
vándor-

hó 31-
lőben-
dezné-
is kö-
8 óra-
nek is-

holnap-
ben-
szíves-

Nagy

Zsomb

Módsz

Pancso

Temesva

Versecz

Alibun

Zsomb

Budape

Budape

Módsz

Pancso

Temesva

Versecz

Alibun

Módsz

Zsomb

Szeged

Karlova

Esküvő. Beer Ödön, a nagyszabeni hitelintézet nagykikindai fiókjának vezetője holnap szombaton tartja esküvőjét Erling Mili kisasszonnyal, dr. Erling Miklós nagyteremai ügyvéd és földbirtokos leányával.

Nagy tűz Mokrinnban. Nagy tűz pusztított az éjjel Mokrinn községben s csak a csöndes éjszakának s a mokrinni tüzoltók fáradozásának lehet köszönni, hogy még nagyobb arányokat nem öltött. Éjjel tájban támadt a tűz Hilber Pája házában ismeretlen okból s csakhamar átcsapott a szomszédos házakra. Rövid idő alatt négy ház állott lángokban, amelyek azután a melléképületekkel együtt leégtek. Hajnal felé a mokrinni tüzoltóknak kemény munka után sikerült a tüzet lokalizálni, reggel négy órára el is oltották. A kár mintegy ötezer korona.

Petőfi- és Lenau-utca Versecen. Versec város törvényhatóságának legutóbb tartott közgyűlése a Lenau-ünnepet rendező bizottság indítványára elhatározta, hogy a város egyik utcáját Lenau-utcának nevezi el. Dr. Habik Aladár bizottsági tag indítványozta, hogy az eddigi Urit-utcat Petőfi-utcának nevezzék el. A többnyire német és szerb anyanyelvű polgárokból álló közgyűlés ezt az indítványt nagy lelkesedéssel és egyhangulag elfogadta.

Kiállítási vacsora. Az iparkiállításnak egyik kedves utóhangja volt az a vacsora, amelyet tegnap este Haidvogel Lajos polgártársunk rendezett a kiállító iparosok tiszteletére vendégszerető házában. A vacsorán számos iparos vett részt s ott volt Streitman Antal, a kiállítás főrendezője is. A pompás vacsora alatt több tószót is mondtak a házigazdára és családjára, valamint az iparosokra. A vendégek a késő éjjeli órákig maradtak együtt a legvidámabb hangulatban.

Tűz. Veszedelemes tűz pusztított az éjjel a német végsoron. Tizenegy óra után ismeretlen okból kigyuladt Stréf Mátyás háza s mielőtt megakadályozhatták volna, az egész tető lángokba borult. A tűz könnyen átcsaphatott volna a közlelőbbi házakra, de az önk. tüzoltók elejét vették a további veszedelemnek s néhány órai munka után a tüzet eloltották. A kár nagyságát nem állapították meg.

Méhészeti kongresszus Temesvárott. Érdekes és közgazdasági szempontból nagyfontosságú kongresszus lesz vasárnapon Temesvárott. A német, osztrák és magyar méhészek XXXVII. vándorgyűlésüket tartják, mely alkalomból a józsefvárosi Scudier-ligetben méhészeti kiállítás is lesz, mely iránt már is nagy érdeklődés nyilvánul. A vándorgyűlés és méhészeti kiállítás védnöke dr. Darányi Ignác földmivelésügyi m. kir. miniszter, a ki vasárnap reggel érkezik Temesvárra. A rendező-bizottság elnöke báró Ambrózy Béla nagybirtokos, a ki rendkívül sokat fáradozott a vándorgyűlés és kiállítás sikere érdekében.

Mulatság Német-Elementen. Vasárnap, f. hó 31-én Német-Elementen a Preller-féle vendéglőben táncal egybekötött kedélyes-estélyt rendeznek, melyen városunk legjobb műkedvelői is közreműködnek. Az estély, a melynek kezdete 8 órakor lesz, minden tekintetben igen kellemesnek ígérkezik.

Társas-estély. A „Harmonia” férfi dalkör holnap, szombaton este a Rózsa-szálló éttermében társas-estélyt rendez, melyre vendégeket szívesen látnak. Kezdeté fél 9 órakor.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1902. május hó 1-től.

Érkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:
Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 38 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 30 p.; délután 5 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibunáról: este 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest-Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest-Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:
Módosra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 3 óra 30 p.; délután 5 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 3 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibunára: reggel 3 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 30 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged-Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Karóva-Nagykikindára: reggel 6 óra 7 p.

Szerkesztői üzenetek.

Utóhangok. Nagyon rossz néven vették a lapoktól, hogy olyan nagyon erős dolgokat közöltek az elhunyt poétáról, mikor még ravatalon feküdt. Mi nem szeretnénk ugyanebbe a hibába esni. De hiszen bizonyára sok mindenfelét méltóztatik még az öregről tudni, tessék azt megírni. Magától értetődik, hogy szívesen kiadjuk.

„Nyilatkozat.” Rendkívül nagy terjedelmű. Talán lehetne megrövidíteni, akkor aztán szívesen.

Zs. Nagyon sajnáljuk, hogy az ígért cikk elmaradt. Talán lehetne másképpen jót tenni.

Panaszos. De igen, megindult már a mozgalm s előreláthatólag itt is lesznek Kossuth-ünnepélyek.

Közgazdaság.

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1902. évi augusztus hó 22-től 1902. évi augusztus hó 28-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Radovancev Mása hagyatékához tartozó 1553. öi. számú házat és 16 hold szántóföldet előörökölte kk. Radovancev Jóna, Emilia és Vászó.

Czevits Gyóka és Iliá tulajdonát képező 4 hold szőlőt eladta Czevits Zsiva és Iliának.

Dr. Weiterschan József és Eleonora tulajdonát képező 6 hold 200 négyszögöl szőlőt megvette Krumenacker Ferenc és Veronika 9000 koronáért.

Sztaitz Stéva hagyatékát képező 1270 négyszögöl szántóföldet előörökölte Sztaitz Zsiva és Ráda.

D. broszavlevits Nikola tulajdonát képező 1452. öi. számú házat megvette Eisler Istvánné Katalin 1900 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztették a Nagybecskereken, 1902. évi augusztus hó 29-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	6.40 korona
kétszeres		7.—
rozsa		6.—
árpa		4.60
zab		4.75
kukorica(új)		5.—
repece		10.—
burgonya (új) 50		3.—
marhahús I. 1 kilogr.		—96
II.		—88
borjú hús		1.20
disznó hús		1.04
juh hús		—80
zsir		1.40

TÁVIRATOK.

Tisza László halála.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gmundenből jelentik, hogy Tisza Lászlót tegnap ott ideiglenesen ravatalra helyezték, ma este pedig Gesztre szállítják s ott temetik el a családi sírboltba.

Mattasich-Keglevich szabadon.

Budapest, augusztus 28. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Mattasich-Keglevich tegnap az egész napot Bécsben töltötte. Meglátogatta Dasinszky szociáldemokrata képviselőt, ki ügyében interpellált s köszönetet mondott érte. Együttal örök háláját fejezte ki a sajtónak, mely érdekében közreműködött. Kérdezősködésre kijelentette, hogy nem beszélhet, talán később. Mindazonáltal Mattasich nem elégszik meg a kegyelemmel, hanem megbizta Kärtner ügyvédet, hogy perújítással éljen. Mattasich ügyvédje tanácsára valószínűleg Budapestben telepszik meg. Holnap Loborba, Horvátországba anyjához Keglevich grófnéhoz utazik. A főhadnagyot fogságából szerdán délelőtt 10 órakor bocsátották ki. Megkegyelmezése érdekében állítólag maga Fülöp herceg tett lépéseket, miután rávette volna Keglevichet a legteljesebb titoktartásra és megígérte volna, hogy külföldre megy, míg a dolog feledésbe merül.

A körmenői botrány.

Budapest, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szombathelyről jelentik, hogy a körmenői botrányban kompromittált leányokat egymásután visszautasítják más intézetekből.

Szőkevény tüzérhadnagy.

Lugos, augusztus 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az itteni tüzérezred egyik fiatal hadnagya a napokban eltűnt. Az ezredparancsnokság lepecsételte szobáját s elrendelte körözését. A tiszt tegnap éjjel behatolt lakásába s miután ott

holmiját és irásait magához vette, ismét távozott. Mire a katonai parancsnokság és a rendőrség nesztét vette a dolognak, a hadnagynak nyoma veszett.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1902. augusztus 29.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilós	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	0.—	0.—	80	7.15
Pestvidéki új	76	0.—	0.—	80	7.05
Bánsági új	76	6.80	6.90	80	7.05
Bácskai új	76	6.85	7.—	80	0.—

		kilós	
	uj	elsőrendű	6.10
Rozs	uj	6.10	6.25
		másodrendű	5.90
Árpa		takarmány	6.25
		égetni való	5.15
		sörfőzésre való	6.4—6.6
Zab			3.9—4.1
Tengeri ó	bánsági		0.—
	másnemű		0.—

Hataridő-üzlet.

Budapest, aug. 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén az árak részben emelkedtek, részben változatlanok. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza októberre	6.65—6.66
„ áprilisra	6.97—6.98
Rozs októberre	5.92—5.93
„ áprilisra	6.18—6.19
Tengeri szeptemberre	5.33—5.35
„ májusra (1903.)	5.34—5.35
Zab (októberre)	5.43—5.44
Zab (áprilisra)	5.71—5.72

Tót-Aradac községtől.

1561. sz. 1902. 720—1.1

Árlejtési hirdetmény.

Tót-Aradac község előljárósága közhirrre teszi, hogy a szabályai rév mellett a Tisza-folyó balpartján fekvő „holt Tisza” Tót-Aradac község tulajdonát képező részén a halászat jog gyakorlása a bérbeadás napjától 1903. évi március hó 1-ig terjedő időre, Tót-Aradac községhezánál 1902. évi szeptember hó 4-én d. e. 10 órakor tartandó nyilvános szóbeli árlejtésen azonnali készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adni.

Kelt Tót-Aradacón, 1902. évi augusztus 27-én
 Az előljáróság.

Pancsovai szolgabírószágtól.

6585. sz. 1902. 719—2.1

Pályázati hirdetmény.

Homolicz községében 1902. évi szeptember hó 1-től 10 havi időtartamra a községi írnoki állás, melylyel évi 800 korona fizetés jár, megüresedik, ezen állás helyettesítés útján fog betöltetni.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket az eddigi működésüket igazoló bizonyítvánnyal ellátva folyó évi szeptember hó 10-ig alólirott hivatalhoz nyújtsák be, mert később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Pancsován, 1902. évi augusztus hó 27-én.
 Dr. Gyertyánffy,
 főszolgabíró.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

15.981/1902. ki. sz. 718—1.1

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 33. §-a értelmében Nagybecskerek városának választás alá nem eső képviselők (virilisták) névjegyzékének kiigazítására kiküldött küldöttség folyó évi szeptember hó 1., 2. és 3-ik napjain, mindenkor délutáni 3—6 óráig a városház tanácstermében nyilvánosan tartja üléseit, mely üléseken az érdekeltek megjelenhetnek és netáni észrevételeiket szóval előadhatják.

Nagybecskerek, 1902. évi augusztus hó 27-én.
 Dr. Perisics Zoltán,
 polgármester h.

Nagybecskereken először látható!

— A Gizella-parton. —
Uj! Szenzáció! Villamos előképek!

Villamos Kinematograf-Színház

gőzerő hajtással.

Megnyitás szombaton, augusztus 30-án.

Kezdeté az első előadásnak este 6 órakor, a másodikkal 7 órakor, a harmadikkal 8 órakor, a negyediknek 9 órakor.

— Bővebbet a falragaszok. —
(712-1.1)

Módosi járás főszolgabírói hivatala.

5905. közig. sz. 1902.

717-1.1

Versenyárgyalási hirdetmény.

A módosi járási uti bizottságnak jogerős határozata értelmében a módos-szécsányi vicinális uton három drb., a szárcsa-neuzinai vicinális uton egy drb. és a bóka-jarkováci uton egy drb., összesen öt darab költségvetésileg egyenként 274 kor. 95 fill. és így összesen 1374 kor. 75 fill. összegre előirányzott beton áteresztő kiépítendő lévén, ezen munkának vállalkozás útján leendő fogatosítása céljából zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetek és annak megtartására határidőül folyó évi szeptember hó 6-ik napjának d. e. 10 óráját tűzöm ki.

A beton áteresztők 10 méter hosszban, 50 cm. szélességben és 60 cm. mélységben építendőek és köteles vállalkozó a szükséges összes anyagot sajátjából előállítani és a szükséges földkiemelési és egyengetési munkát is teljesíteni.

A munka folyó évi október hó végéig befejezendő és átadandó.

Vállalkozó munkájáért egy évig szavatol.

A megállapítandó munkadíj vállalkozónak a munkának befejezése és bizottságilag történt átvétele után fog kiszolgáltatni.

A munkára pályázók kötelesek bánatpénz címén 138 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban ajánlataikhoz csatolni, mely bánatpénz a vállalkozó által elvállalt póttállás biztosítására is szolgál és ennél fogva csakis a munka átvételétől számítandó egy év múlva fizetetik vissza vállalkozónak.

A munkaszerződéssel kapcsolatos bélyegköltségeket vállalkozó viseli.

A szerződési kötelezettségek be nem tartása esetén a munka vállalkozó kára és veszélyére más vállalkozó által leendő eszközölve.

Felhívtnak vállalkozni óhajtók, hogy jelen hirdetésre való hivatkozással kellően felbélyegezett és bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat, melyekben az árelengedések százaléka számokkal és betűkkel kiténtendő, alólirott főszolgabírónál folyó évi szeptember hó 5-ig bezárólag nyujtsák be.

Módoson, 1902. évi aug. hó 21-én.

Steinbach,

főszolgabíró,
mint az uti-bizottság elnöke.

Egy gyermek telen
házaspárnál

1-3 deák

teljes ellátásba elvállaltatik.
Bővebbet Müller nyugalmazott telekkönyvvezetőnél, az evang. templommal szemben.

705-3.3

39 016 902. szám.

714-1.1

4295 sz. 1902.

711-3.2

Árlejtési hirdetmény.

A nagyikindai lovaslaktanyában szükséges téglaburkolat és egyéb helyreállítási munkálatok fogatosítása elrendeltetvén, az árlejtést kiírom és felhívom a vállalkozni szándékozókat, hogy zárt írásbeli ajánlataikat *folyó évi szeptember hó 10-éig* hozzám annál is inkább nyujtsák be, mert elkészt és utóajánlatokat figyelembe nem veszek.

A munkálatokra 1269 korona 20 fillér engedélyeztetvén, vállalkozó köteles ajánlata benyújtásával egyidejűleg ezen összeg 10%-át a megyei főpénztárnál óvadék gyanánt készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni és az erről szóló nyugtát ajánlatahoz csatolni.

Az előmereti költségvetés hivatalomban délelőtt 9-2 óráig betekinthető.

Nagybecskereken, 1902. évi augusztus hó 21-én.

Alispán távol:

Vinczehidý,
főjegyző.

Kiadó lakás.

Az Uri- és Kórház-utca sarkán egy

külön álló ház

teljesen ujonnan átalakítva,
nagy lakással, konyha, folyosó stb. elkülönített kerttel
november 1-ére kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

648-x.13

**Két fiu vagy =
= leány tanuló**

intelligens családnál, egyedül lakott házban, hol zongora is van, lakás és ellátásra felvétetik.

Bővebbet a gőzfürdőben.

709-3.2

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 1902. évi 48.672. sz. a. kelt rendeletével a 95. sz. tiszai átvágás kiemelt anyagának töltésszerű elhelyezése céljából Aracs község határában elfoglalt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvén, a tárgyalás f. évi szeptember hó 16-án d. u. 2 órakor Aracs községében (község-házánál) fog megtartatni Felhívtnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kilüszött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg A kisajátítási tervrajz és összeírás egy példánya Aracs község-házánál 15 napi közzszemlére kitétetett.

Kelt Nagybecskereken, 1902. augusztus hó 16-án. Torontálmegyei közigazgatási bizottság. A hivatalfőnök megbízásából: Fuchs István s. k., kir. mérnök.

Főispán beteg:
Alispán szabadságon:
Vinczehidý,
főjegyző.

Egy 4 szobás lakás

a szükséges mellékhelyiségekkel **november 1-ére kiadó.**
Mária Terézia-utca 2032 sz.

713-3.1

Delfel István.

Alapítotott 1900-ban.

**Szülők és gyámok
figyelmébe! * * ***

A SEITZ-féle első * * * * *
délmagyarországi
engedélyezett * *

**tanuló-internátus
és nevelő-intézet,**

mely Temesvár-Józsefváros legszebb és legjobb levegőjű pontján a

**Skudier-park közelében,
jobb Bégasor 3. szám**

alatt fekszik, immár harmadik évfolyamába lép. Kimerítő áttekintést és felvilágosítást kívánatra küld mely tisztelettel

584-20.29

Seitz Antal.

Legfinomabb

táblaszőlő

kapható **dr. Brájjer Lajosnál Uri-utca 3.**

708-x.4